

К6176

鈴木春信画

АКТИВІСТИ-МОПРІВЦІ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ, ЗАМОВЛЮЙТЕ МОПРЛІТЕРАТУРУ
— ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ: —
ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ

„ЧЕРВОНІЙ КЛИЧ“

ДВОХТИЖНЕВИЙ орган ЦК МОПР'у з усіма матеріалами
що до організації МОПР'роботи, ЦІНА: Окреме число 5 коп.

ЦІНА: Окреме число 10 коп.,

на 3 міс. 30 коп., на 6 міс. 60 коп., на 1 рік 1 крб. 20 коп.

„БЮЛЕТЕНЬ“

БАГАТО-КОЛЬОРОВІ ПЛАКАТИ:

Ставай до лав МОПР'у (Китайськ.) 35 коп.
Всі на допомогу (В'язень) 35 „
За світовий Жовтень 35 „

Паризька Комуна 25 коп.
Селяни 25 „

КНИЖКИ:

5 років МОПР'у. Ракоша 10 коп.
Хвилі китайської революції. Броуна 15 „
Порадник МОПР'у 25 „
Пам'ятка члена МОПР'у, укр. мовою 05 „
„ „ „ рос. „ 05 „
„ „ „ польс. „ 08 „
„ „ „ євр. „ 12 „
Стихи о борьбе и застенках 10 „
Нарис історії Ревруху на Заході, проф. Камі-
шана 1 крб. 50 „

В панській Польщі, укр. мовою 07 коп.
„ „ „ рос. „ 07 „
Збірка МОПР'пес, укр. мовою 31 „
Под гнетом румынских бояр, рос. мовою 05 „
Під гнетом румунськ. бояр, укр. мовою 05 „
500 татарбунарських селян, укр. мовою 03 „
„ „ „ рос. „ 03 „

Комплекти „Червоного Клича“ За 25 рік . . . 25 к.
„ 26 „ . . . 60 „
„ 27 „ . . . 80 „

Комплекти „Бюлетеню“ За 25 рік . . . 15 к.
„ 26 „ . . . 30 „
„ 27 „ . . . 40 „

МОПР - організаціям на усі видання 10 проц. знижки. При замовленні не менш як на 2 крб.

ПЕРЕСИЛКА БЕЗПЛАТНО

На періодичні видання передплата менш як на 3 місяці не приймається. Гроші до 2 крб. можна надсилати дрібними поштовими марками

Передплату та замовлення надсилайте на адресу: ХАРКІВ, ПУШКИНСЬКА 49, ЦК МОПР'у.

Пам'ятайте, що кожна куплена книжка, плакат чи журнал — зміцнює нашу допомогу політв'язням

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

торговли и производства предметов воени-
зации и обороны „ПОСТ. Ч. З. У.“

ПРАВЛЕНИЕ:
Харьков ад. ВУЦИК'а

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СКЛАД
Харьков ул. Свердлова 1

ОТДЕЛЕНИЯ:

Киев, Одесса, Днепропетровск, Луганск, Зиновьевск

Мелкокалиберн. ОРУЖИЕ русск. и заграничное
ПАТРОНЫ

ПРОТИВОГАЗЫ

СТРЕЛКОВЫЕ ПРИБОРЫ

ВОЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА

ОТДЕЛ ВОЕННОГО СНАРЯЖЕНИЯ

:: ПОЛЕВЫЕ СУМКИ, КАБУРЫ И Т.П. ::

МАРКИ, БОНЫ,
 МОНЕТЫ, МЕДАЛИ
ОТКРЫТКИ

КОЛЛЕКЦИЯМИ, СЕРИЯМИ И ЕДИНИЧН. ЕКЗЕМПЛ.

ПОКУПАЕТ и ПРОДАЕТ

ЮЖНОЕ ОБ'ЕД. ОТД. СОВ. ФИЛАТ. АССОЦИАЦИИ

ВСЕГДА ИМЕЕТСЯ

— **БОЛЬШОЙ ВЫБОР** —

ЛУЧШИЙ ПОДАРОК ДЕТЯМ —

АЛЬБОМ ДЛЯ МАРОК

ПОДПИСЫВАЙТЕСЬ НА ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ

— **БЮЛЛЕТЕНЬ-ПРЕЙСКУРАНТ** —

Южн. Об'ед. Отд. Совет. Филат. Ассоциации

ПОДПИСНАЯ ПЛАТА НА ГОД — 1 руб. 50 коп. С ПЕРЕСЫЛКОЙ
ПРОБНЫЙ № ВЫСЫЛАЕТСЯ ЗА 15 КОП.

НА ВСЕ ВОПРОСЫ — МАРКУ НА ОТВЕТ

Всю корреспонденцию адресовать: Харьков, почтовый ящик 234
:: АДРЕС МАГАЗИНА — ХАРЬКОВ, УЛ. СВЕРДЛОВА, № 18 ::

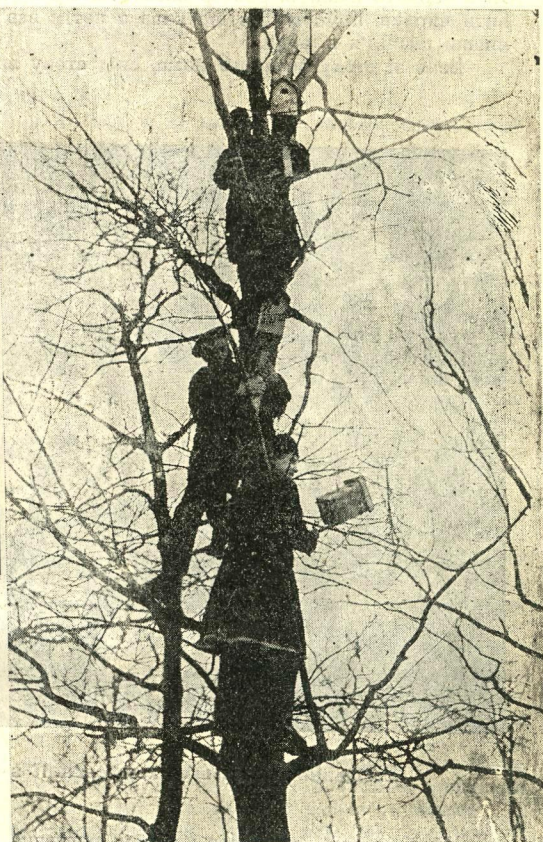
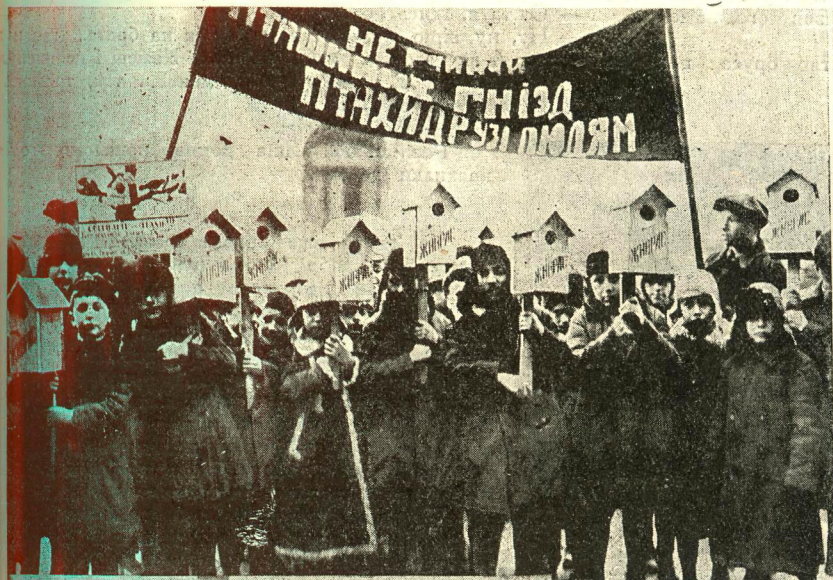
№ 15
8-го квітня
1928 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ЗУСТРІЧ ВЕСНЯНИМ ГОСТЯМ

ВЕСНА надходить дуже поволи. А тим часом перші її гості—птахи—не чекають, доки сонце припече, а вже починають злітатися з далеких теплих країв. Вони там засумували за нашими широкими степами й полями, за зеленню наших лісів.

Як і завжди першими прилетіли шпакі. Цього року вони можуть бути задоволені (коли в їх є таке почуття). Харківські діти організували їм добру зустріч. Перших весняних гостей зустрічали по товариському. Чи пам'ятаєте, дорослі читачі, як ми іноді з вами зустрічали птахів. Хоч і сором, але віде гріха діти, з рогаток камінцями кидали в них, з монтекристів. А тепер...

1-го квітня всеукраїнське товариство захисту рослин та тварин організувало в Харкові „день птахів“. Проводити цей день закликало було дітей зі шкіл, дитбудинків та різних дитячих установ. З їхньої ініціативи для шпаків було виготовлено з 500 шпаківень і розвішано на деревах у садках, парках і скверах. Отже 500 родин шпачачих матимуть власні житла. Цим не обмежаться дитячі турботи про птахів. Наша молодь, юнацтво, як вірні друзі тварин, птахів та рослин ввесь час турбуватимуться, щоб ніхто не скривдив гостей весни.

А до шпаків тим більше треба поставитися уважніше, бо вони не звичайні гості, а корисні друзі людини. Вони також друзі дерев та рослин, бо винищують усяку погань, шкідливу для рослин.

Птахи можуть бути спокійними. Вони мають захисників. Діти на параді в день птахів дали урочисту обіцянку бути пташиними захисниками і інших навчати ними бути. Вони сказали: робити добре діло—„Завжди готові!“

Прекрасно, що з малих років діти трудящих привчаються робити корисну справу. Треба лише, щоб їхня ініціатива не залишилася без наслідування. Неодмінно треба, щоб і села організували у себе такі „дні птахів“, треба зробити, щоб кожен трудящий став другом дерева, птахи й тварини.

Фотографії А. Боосова

РУКА

Оповідання І. Багрянного

ЧОРНА й репана, ніби вузловата ріпа, що-йно взята з морозу.

Яків пильно розглядав її біля каганця, припухлу, тиснув лівою і сичав. З виразок повиступала кров. Намагався ступити пальці, а вони не сходились, ба навіть не розгинались по-людському. Так буває лише тоді, коли пальці задубіють на морозі, до болю змерзнуть. Але Якову не зрозуміло, що то значить—змерзнути,—хіба в нього вона коли мерзла, вона—ось ця рука. Біля щиколотки нарядився чиряк, здо овий такий. Яків сердито плюнув, роздер якесь ганчір'я, попробував видати чиряка, поморщився, посичав а потім зав'язав його, намочивши ганчір'я в воду.

Взяв зі столу великого ножа, спід столу витяг бруса, по-

відімкнув. На вулиці нікого. Вітер повернув з півночі і сердитий та колючий. Почав падати сніг. Одна постать виїхала назад з двору, перейшла вулицю і зникла навесупроти. За кілька часу повернулася знову і пішла в Семенів двір. Замкнула хвіртку і просто до піддашся. Там щось вовтузилося. Підійшов—защепотіло:

— Ну що?

— Порізав, усіх... ані писнули. О, у мене рука...

— Так, так, а другим би я не.. маладец, Яша... Так ж, обделаи усе як слід, щоб чисто, збери й зв'язи...

— О, та я, їдять його мухи...

— Ну, ну, вірю. вірю. Я на тебе, як на брата... гляди

А я там... А як засіріє, так і валай... Кажеш і не писни

— У мене?... щоб у мене?... так, трішки

ж я їх сонних...

— Так гляди ж.

Розійшлись. Яків допив принесену горілку і встав.

* * *

На дворі вже зовсім засіріло, як раптом Семеновім дворі спалахнуло стовпом полум'я. Затанцювали тіні, вгору полетіли весело іскри ким'яхи перегорілої соломи.

На далекій дзвіниці вдарило підряд дев'ять у маленький дзвін. Це мусіло визначати — де сотня, ось ця сама сотня. І тихо. Ніде нікого. Жодна хвіртка не рипнула, тільки десь у сусідньому дворі загавкав і завив собака. Полум'я то пригасало, знов спалахувало, іскри летіли і зустрічалися з новими іскрами, хиталися з ними, на сусідньому дворі, і гасли, падали сажено на сніг, на вулицю.

Жодного голосу, жодної душі в Семеновім дворі. Хтось десь вибіг похапцем з хвіртки, осягнувшись на ході, пробіг кілька ступнів, а потім повернувся, сердито плюнув, вилаявся, і вернувся в двір.

Мороз, аж скалки скачуть.

Скоро до Семенового двору з грукотом підійшла пожежна команда. Передранкову тишу порушив людський галас, чад від факелів, погані білі бочки з водою. Повибігали люди з дивованими поглядами. Пожежники налягли на ворота.

Затріщали ворота, впали і...

Все замовкло. А потім регіт покотився юрбою. Серед величезного Семенового двору Яків побачив чотирьох, уже обсалених і намазаних мазом свиней. Збоку горить вихоть солом'яна, бо негаразд хоч уже й розвіднилось. Двоє свиней, обшкрябаних, чи-

«Русь»

Засідання Женевської конференції в справі роззброєння

клав його на лаву, натиснув коліном, поставив ближче каганця і почав зосереджено точити. Було за північ. За його словами, як раз та пора, коли „чорти навулачки б'ються“. Яків іще не лягав спати, і Яків не ляже спати.

На дворі ожеледь. Чути, як жалібно скриплять дерева. Вітер дряпється до хати, в манюпусеньке віконечко, плутається в онучах, що ними позатикано повибивані шибки, і ніби хоче підглянути, що тут так пізно діється, хто це й на що так понуро, так але і так ритмічно, упевненою рукою точить великого ножа. У Якова виступив піт з насупленого чола; він обома руками тисне на ніж, з рота ллє воду потроху, потім піднімає до очей, пробує ножа пальцем, оглядає рихву, ще пробує пальцем, хмурить брови і знову сичить брус та ритмічно гойдається поспатлане, брудне волосся над спітнілим чолом.

Пізно: коли б Яків виглянув на двір, то почув би, як десь співають треті півні і що вже пора.

На дворі вітер ходить, шльопає босими ногами. Слизько як. Яків обійшов свою обдерту хату, переліз через сусідній тин і подався городами. Нігде ні вогника. Все спить. Коли б не спізнитись.

Кривий Яків пішов на заробітки...

До Семенового двору підійшла постать, постяла. За хвилю навпроти рипнула хвіртка і через вулицю підійшла друга постать.

— Ти?

— Я... — і більше ні слова. Один поторсав хвіртку—вачинена. Тоді він переліз через паркан і

Демонстрація протесту Голандського МОДР'у проти білого терору в Індонезії та Хіні

пошкрібав би третю, та спинився, щоб подивитися на гостей. Сусіди реготалися: які ж бо чудні ці пожежники,—хіба вони не знають, що через три дні Різдво і що свиней смалять надворі. Брандмейстер скипів:

— Що? ніччю?! Гей, хазяїна сюди!

Яків обмив ножа і заходився шкребти далі, байдужий до свого. Його справа,—щоб не замерзло четверте, доки він шкребе третє. Назгрібав сажі, намочив її і ще раз намазав четверте,—оце його справа, і Яків заклопотано заходився дошкрібати третє.

Прибів Семен:—Я хазяїн.

— Чиї свині?

— Мої.

— Четверо?

— Мої..

— Ви різник?..

— Ні.

рука та нараниться, що потім як колода візьметься корою і ниве довго та болить, ця „золота рука“. А проте ні мороз, ні огонь її не бере. І рани у нього, як каже Яків, заживають „як на собаці“.

Семена таки оштрафували на п'ятьдесят карбованців. Склали протокола й поїхали! Ворота повісили на своє місце.

* * *

Скоро поїхали пожежники, як до Семена в двір з'явився дебелий, присадкуватий, рудий чолов'яга. Стурбований і наляканий, він швидко блимав своїми поросячими очима, надиво малими на опасистому обличчі, бігав ними по всім і мигав білими поросячими віями. Зразу до Семена:—Ну, що, як?

— Оштрафили.

— Та ну, тебе?

— Ні, тебе..

— Що?!

— Та вже ж не мене, і не Якова, з якої речі я маю платити 50 карбованців.

— П'ятьдесят карбованців?! Якове!..

Та Яків не чув, саме переважував свинину. Мотався як ошпарений, з комори на двір і знов у комору, носив, упадав ніби коло свого добра. Удруге рудий не зважився покликати, ще ж не різних четверо, а другого Якова не знайдеш. — П'ятьдесят карбованців,—і рудому завудило.—Гм... ну, хай кінчає, хай кінчає.. і поросячі очі на опасистому обличчі недобре насупились,—ні, це Яків, Яків усьому вина. А Яків тимчасом причинив комору, випив навхилки пляшку самогонки, взятую набір у сусідки, потяг наспіх ніж об мусат і взявся до другої четвірки.—Ану, хлопці, випускайте тепер уже можна різати на дворі а не душити їх у хліві, тепер уже все одно.

Випустили. Троє невеличких, а четвертий—здоровий кнур. Кілька чоловіка, що лишилися в дворі і гомоніли, попихуючи цигарками, коли вгляділи кнура,—аж ахнули. Цікаво, як площі упоруються з ним.—Ото кнуряка, пудів з двадцять. Яків і сам пошкодував, що випустив, та тепер уже не по-правивш.

А кнур тимчасом, поки там управлялися з трьома, другими, встиг поперевертати всі чеберки, виламати палісадник коло хати, поїсти замерзлі поросята, допіру викинуті з поросної свині, і гасав по дворі. Він був страшний—боки позападали, шотина на спині наїжилася, а трубив кнур, як контрабас: брав у октаву, то нижче то вище.

— Тю, який скажений, як бугай, хай ти скажишся!—І дядьки постуналися коли „бугай“ пробігав мимо.—Там ікли самі по два вершки. Таких хіба з гармати стріляти.

І розігралася цікава баталія. Сусіди набоюлись правда, але й насміялись до сходу. А Яків... Яків—як і завжди зі своєю рукою.

Фото „Рамат“

Пам'ятник Революції в Ташкенті.

Перший Всесоюзний З'їзд Комуністичної Академії: Українська делегація на чолі з тов. М. О. Скрипником

— Гм... Ну, та чорт з вами, то інші розберуть, хто вам зважив унікати податків і смадити вдома, а не на бойні. То мов діло, мов:—гоніть штраф за тривогу—о! П'ятьдесят карбованців.

— Що? П'ятьдесят? Товариші, та дозвольте, та помилуйте! Я не мої свині, не мої..

— А то нас не цікавить, нам ніколи, ваше діло піде в суд, чиї свині, там розберуть.

— Та, товариші, та ж уже день, а не ніч... Та ж...

Брандмейстер зовсім розгнівався.

А Яків робив собі своє, поперевертав свиней догори ногами, пороспускав їх від шиї до хвоста і упадав біля них на моторний та спритний. Біля його вже трое помішників, і їх муштрує, що й як робити. Це його улюблене діло. Та ще хто заріже так, як він, Яків?

— О, правда, правда,—і юрба дядьків потакувала та кивала головами на його слова.—Вже його рука така, золота така. Як заріже—чисто тобі, живо тобі. А яке сало смашне од його! Інший заріже, то спаскудить. Ні, краще за Якова ніхто заріже, ніхто...

— А вже ж він такий у нас уродився щасливий. Золота рука у Якова.

Поважні сусіди мадали свиней, вгадували, скільки буде сперекались, догадувались за ціну, знову мадали і дивилися на Яковину роботу. Іч, чисто й живо, він не поріже собі Яків, брудний і заморений, з краплями поту на чолі, ріс сусідської шани. І справді, як підходить Різдво, хто свині у всіх уличан?—Він, Яків, і на других сотнях він. Всі знають, знають його руку. І не бере він дорого—навіщо й кривдити, на його вік вистачить. Усі передріздвяні та великодні дні у нього роботи по горло. Мотався з кінця року. Тоді в нього сезон, за всю зиму сезон, жнива. Та до того натрудиться, до того намокнеться, до того

ДО ВИБОРІВ У ЯПОНІЇ

„Рус-Фото“

Упоравшись із трьома, всі четверо — Яків та його помішники, перепочили. Яків зсунув шапку на потилицю, витер рукавом піт з чола, підперезався тугіше товстою матузкою: — А ну, хлоп'ята, тепер цього чорта, покажіть но, що то ви вмієте. Ану, здайте ікзамент... Миколо, на ніж.

Бідний Микола озирнувся безпомічно на своїх товаришів, а товариші на кнура. Кнур хапав своєю пащею жмути соломи, тіпав нею на всі боки, як вихор, і трубив. У хлопців пропала відразу всяка охота здавати „ікзамент“. І на чорта його було випускати, диявола. Яків розсердився:

— Що? Ах ви ж, молокососи, за пазуху б вам, за мамину триматися, у лядки гратися... Миколо, дай сюди ніж.

Молокососи завбільшки за чугунську верстув, розгнівалися. Гриць спалахнув: — Миколо, не давай ножа... А ну, хлопці, ну разом. Не заважай ніхто... Ми самі. А ви, дядьку Якове, закуріть і не задавайтесь...

— А ну ж бо, ну. А я подивлюсь та таки й покурю. — Яків сів на кучу снігу, вийняв кісета і закурив.

Почався екзамент. Хлопці атакували кнура в кутку і першим номером було Грицькове сальто-мортале через кнурову спину. Гриць дуже широко розставив ноги, кнур скористався з цього моменту, шугнув туди, наче в ворота, і висадив ворога в повітря. Миколою, що міцно вхопився за ногу, кнур виорав сніг по під парканом. Один Андрій устояв на ногах і то через те, що мав подавати тому нещасному, хто опиниться зверху, ножа. Хлопці посварилися.

— Та кинь ти к чорту ножа, подадуть! Держиш його, як мов свічку, боягуз.

Погризались. Розібрало хлопців. І заходилися вони всерйоз,

єдиним фронтом. То було пальці покоцюрилися, подубіли, а то хоч сорочку скидай.

— Ну ну, хлопці, могорич поставлю, — реготався Яків.

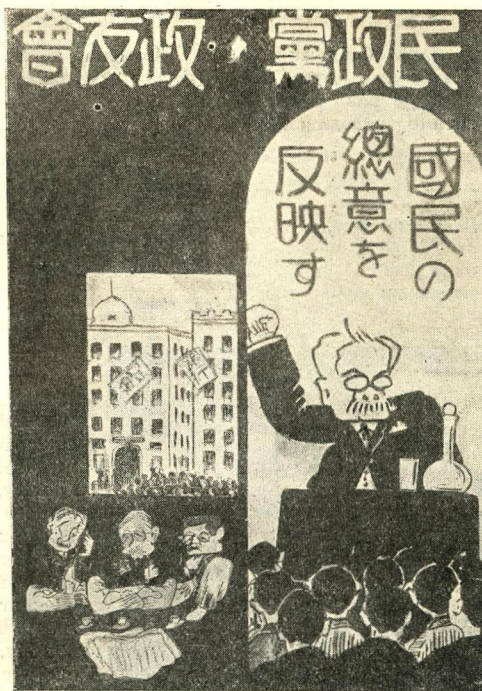
Що вже накатились всі та наволочилися, так до схочу. І все даремно.

— Ну, годі хлопці, поганий ваш ікзамент, ідіть ліпше закурино, а він чорт ще побігає, хай він скається.

Закурили.

— Смієтесь ви, дядьку Якове, а попробували б ви сами...

— Хо, дурню, ти глянь, — і Яків підніс Грицькові до носа свого репаного, брудного кулака, — ось цією самою рукою я його й заріжу, і заріжу сам, сам... Хлопці засміялися.

Передвиборчі плакати на вулицях Токіо

кон, ось, — Рудий Гнат витяг жмут грошей з бокової кишені і потрусив ними. Люде притихли, вражені, — який з біса душний цей Гнат! Гнат хитро усміхнувся, він мав рацію, — як Яків ледве тримався на ногах, п'яний і стомлений.

— Хутко, дзвінко й весело потяг Яків ніж об мусан, хлопчиків. — На, тримай, подаси, як я крикну. Закурив, га

ПРИЗД НІМЕЦЬКИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ ДО СРСР

„Рус-Фото“

ЦК МОДР'у запросив до СРСР одинадцять діячів Баварської Радянської Республіки, звільнених з німецьких в'язниць. Минулого тижня німецькі товариші були в Харкові

їх обступили дядьки. Що він мав Яків? А Яків розходився: — Дурні ще подушки слинили та про... слинили, як дядько вже чотирьох об... і пожежників налякав! А я заріжу Сам, оцією ось рукою. Хіба то хіба то рука у тебе, то в носі длуб... нею, ось рука, — і пішов і пішов.

— Так, у вас, дядьку Якове, тяжола, — промурмотів котрийсь.

— То-то, тяжола...

— Ну ти Якове не здавайся, жим, — озвався Бондар Семен, бав всю вулицю. Йому закортіло шити. Цікаво, як кнур виволочить двір, щоб не задавався. Та й за с Грицька досадно. — Ти не задавайся тобі...

— Дурню ти, Семене, оце й Коли Яків сказав, значить точка.

Засперечалися. Надійшов і з поросячими очима, страшенно до всяких суперечок. Подумав, осміхитро і втрутився:

— Ну гаразд, Якове, я ставлю десять. Виграєш — твоя, програєш — одроблятимеш.

Яків подивився на нього, завагав п'ятьдесят карбованців... Рудий явся, а за ним і всі. — Що зляка я ставлю 50, а ти рік робити. Я деркувато тріпнув головою: — руку! — і ляпнув об пухку червону чорною, як шльопать цигани на я ку. — Гаразд, 50? Тільки ти, Гнате, граєш, мені тебе, Гнате, шкода.

— Ну, що ж, ось свідки, — гро... витяг жмут грошей з бокової кишені і потрусив ними. Люде притихли, вражені, — який з біса душний цей Гнат! Гнат хитро усміхнувся, він мав рацію, — як Яків ледве тримався на ногах, п'яний і стомлений.

— Хутко, дзвінко й весело потяг Яків ніж об мусан, хлопчиків. — На, тримай, подаси, як я крикну. Закурив, га

Кнур

коло пар

наїжився,

дихав і

налитими

вью очим

рота текла

на стьох

Нашарош

і вже не

апельноста

— Та

тебе з'їсть

ве!

— Що

не? — він

ножа, міц

тиснув й

своїй чо

вузловатий

і підняв

себе:

Сусід

реготали.

— А

бачив?

писне.

Яків

нув на рук

тер, узяв

матузку, з

петлю і ст

малу наб

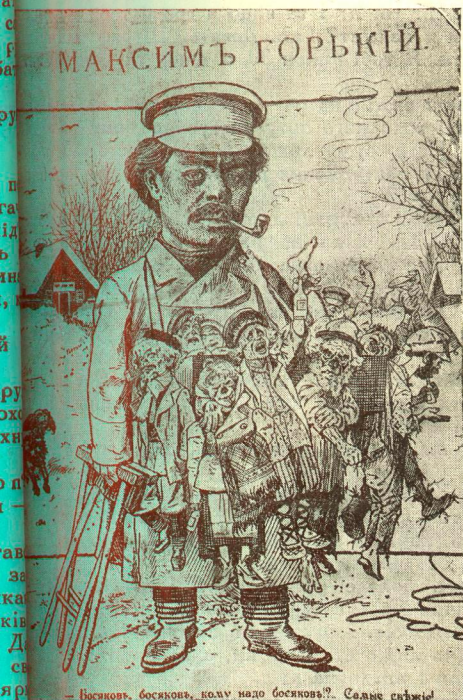
тиса до к

Кнур по

очима і

ДО ЮВІЛЕЮ М. ГОРЬКОГО

Фото „Раму“

— Босиковъ, босиковъ, кому надо босиковъ? Садимъ сидимъ!

риатура на Максима Горького (зі старих журналів)

ото „Раму“

Яків був уже близько, хуркнув як скажений і дременував по під парканом, аж загуло.

Почалося дике і хитре полювання.

— Ну ж, дурню, ну підожди ж... Все одно, заріжу, ліпше не бігай. Ну стій так... ну ж, дуренький... І Яків називав кнур найласкавішими іменами. Глядачі реготали з Яковового умовлення, а найбільше реготав рудий Гнат:—Та ти йому, Якове, цицьки пообіцяй, ха-ха-ха...

— Мовчи, Гнате, мовчи!—Йому самому було смішно.

Та кінець-кінцем обридло ходити за кнуром, і Яків змінив тактику. У

хазяйки попрохав він висівок і коли та принесла, висипав їх у відро, налив туди повно води, розколотив і показуючи кнурові, почав кликати. Той не йшов. Тоді Яків поставив, одним кінцем матузки обвязав себе, а на другім налагодив петлю, одступив геть і став чекати.

Кнур підбіг до цебра і жадібно, булькаючи та захиляючись, почав глутити мішанку. А Яків, обережно пригинаючись і шкандибаючи, швиденько підбіг ззаду, хутко схопив за ногу, і захопився надівати петлю.

Та кнур раніше виволочив ним увесь двір, вивихнув йому палець на руді, і врешті поніс просто на колодязь, що до верху обмерз кригою. Шемиць... Яків пустив ногу, з розгону вхопився за цямрини і затримався. Кнур опинився на привязі, петлю було одіти. Він метався, сковзався, падав, але даремне. Тоді одбіг, розігнався й кинувся прожогом вперед,—цямрини випорснули з Яковових рук і Яків схоплюючись та знову падаючи, поволоківся далі. Зовсім вибився з сили. Вся одежа на ньому була подерта, подряпане обличчя закривавилося.

— Ну, здавайся, Якове, годі, ти програв!—гукав Гнат, щасливий од своєї вигадки. Він знав заздалегідь, що так кінчиться, бачи, більше, він навіть думав, що кнур Якова зовсім уб'є. Але то невігдно,—годі, Якове, годі! Гната підтримали сусіди. Вони знали вдачу Якова, умовляючи та шкодуючи за ним. Ім таки було шкода його:

— Та ну його к чорту, Якове, годі, то Гнат пожартував! Аджеж, Гнате?

— Що? Пожартував? Чи не пішли б ви...—і Гнат найжився. Що до нього в зуби потрапило, того не видереш. А тим часом Яків ухопився за стовп, що до нього прив'язували собаку, охопив обома руками і лежав, вимучений. Кнур бігав кругом, і було таке враження, ніби його запряжено крутити рушило до молотарки. Та помалу Яків підвівся, притиснувся до стовпа і почав його обходити, намогувати матузку. Кнур сам допомагав цьому, біжучи в протилежний бік. Яків спіймав момента, проліз по під матузкою і вхопився за неї,—єсть! Тепер однією рукою одв'язав од себе другий кінець, обкрутив її ще раз коло стовпа і міцно зав'язав.

— Ху!—Яків зняв шапку, витер піт з чола, почухав голову, і захопився закурювати. Вивихнутий палець напух і не слухався. Яків смикнув його, скривився, вилаявся, потримав у роті і сердито плюнув,—

— Миколо, іди но скрути мені цигарку.

Дядьки загомоніли:

— А що, Гнате, програв ти, тепер ти вже програв сто.—Гнат скипів:—То не ваше діло!—а далі зневажливо зареготав.

— Хай він іде спробує зарізати, то пусте—прив'язати... Тільки ж ніто не лізь, хай сам... от і подивимось.

А Яків усміхаючись докурив і гукнув хлопця:—А неси ножа. Стій тут близьенько, та не бійся, дурню.

Всі чекали напружено. Чим то кінчиться ця історія?

Та історія далі була на диво коротка і скінчилася несподівано. Терпець Якову урвався. Він поваландався ще трохи, поки кнур зовсім не заплутався, і опинився біля стовпа. Далі розлютований кнур схопив Якова за піджак, шарпонував, оддер полу..

Та Яків вмиг нахилився, спіймав за передню ногу і з нелюдською силою перекинув кнур на бік. Кнур кілька раз схоплювався, але знову падав,—слизько, а руки мов залізні, тримають просто в лабетах. Яків опинився на ньому! Встати кнур

М. Горький. Чому сміється? Мій, собі, сміється.

М. Горький та інтелігенція (зі старих журналів)

ВАШЕ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЫСОЧЕСТВО

Считаю долгомъ почтительнѣе доложить ВАШЕМУ ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЫСОЧЕСТВУ, что мною, вмѣстѣ съ симъ, сообщено для соответственныхъ распоряженій Исправляющему должность Таврическаго Губернатора объ отобраніи у А.М.Пѣшкова [“Максима Горькаго”] посланнаго ему отъ ИМПЕРАТОРСКОЙ Академіи Наукъ извѣщенія объ избраніи его въ Почетные Академики

Съ чувствомъ глубочайшаго почтатія

просю честь бытъ

ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЫСОЧЕСТВА

Вѣрнѣйшій

Владимир Туринскій

Марта 1902 года.

ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЫСОЧЕСТВУ

Великому Князю

КОНСТАНТИНУ КОНСТАНТИНОВИЧУ

Зразок турбот царського уряду за М. Горького

не встиг. Всі ахнули. Це був дійсно номер Але то все, як казав потім Яків, спритність рук і тільки. Спритність його рук. От дігнати йому з однією ногою важко, а перекинути—то пусте. Хлопчик прожогом подав ніж і історія скінчилась. Удар був за всі удари.

— Ото удар, ото дійсно рука, я думав його й з гармати не вбеш, а він... Голосні вигуки здивування, дотепи—сповнили двір. Гнат закусив губу.

Покепкувавши з Гната, люде розійшлися.

Яків перекинув кнура черевом униз, по виправляв йому ноги, і заходився скубити. Палець не дав спокою.

— Та ви хоч відпочиньте, дядьку Якове; що це—для рідного батька, чи що?—Це Гнатові наймичка:—все одно дорожче не дасть.

— А й правда, їй бо, правда... Ех, Марусю, Маруск!..—Яків мотнув головою, пошпурив скубельку в сніг, витер об щотину руку і сів зверху, знітившись. Потім голосно висякався і закурив.

* * *

У рудого Гната хата на помості, хата обкладена цеглою; стоїть над вулицею, пишається геранями з вікон. А ворота у Гната як у магната, і горобець не перелетить, не то що, ні в сучок не підглянеш, ні в щілину не подивишся. Добре збито, по-хазайському збито, аби людське заздрісне око не гуляло, не нищепило. Хто зна, що там у середині, тільки й чути, як собаки брешуть. Сюди, до Гната, йшли хлопці на могорич.

Останнім прийшов Яків.

Його посадили край столу. Яків скинув свою засмалювану шапку, кинув її під стіл і попрохав крейди. Проклята печія, як вона його мучить! А коли зість шмат крейди, то наче нічого. Могорич чекав на столі.

Потім багато пили, багато пятакали. Гнат був веселий і все припрошував, на великій чорній його пиці плавала масна посмішка. Та й усі були веселі. Лише Яків сидів мовчки, стомлений, і все пив та пив горілку, не заїдаючи, лише закурював.

І вже як всі добре понапивалися, і в кімнаті, надимленій до нікуди, стояв безглуздий п'яний галас, тоді Гнат:

— Ну що, Якове, почитаємся?

Яків подивився на нього здивовано, адже вони „читалися“ завжди на самоті, а відтак махнув важко рукою,—та все одно, валяй...

Гнат узяв виделку і почав нею копирсати незграбні цифри на залитому горілкою столі, ніби міністер який, вирішуючи бо'зна яку важку справу:

— Так от, сьогодні восьмеро і вчора десятеро—вісімнадцятеро, так?

— Так.

— По 30 копійок, це буде... це буде... Гм, п'ять десять.

— П'ять сорок,—поправив хтось з хлопців.

— А ти пий собі,— в свою чергу поправив його Гнат, роблячи натиск на своєму слові. Руде, наче аж припухле від жиру червоне його обличчя вкрилось іржозою злості.—Та за попорядню роботу я тобі вижен тридцять карбованців, так?

Яків поморщився і потер рукою чоло.—Стривай, Стривай, Гнате, а позавчора ж це п'ятеро.

— Що? Ага, так так, тьху ти голова дубова.

— Та й потім,—провадив Яків далі,—ти ж казав по полтиннику, а тепер по тридцять.

Гнат насупився раптом устав, отсунув з гуркотом стільця і стукнув об підлогу.—Он як! Ага! Ну, тоді давай уже говориш так говорить по справжньому, к чортовій мамі, чого мавіжиться!

Гнат вийшов зза столу і забігав по кімнаті, не знаючи, з чого почати. Яків здивовано водив за ним очима. Всі напорошилися. Гнат:—

— Хто винен у тім, що мене оштрафували? Ти, ти, дурню! Хто винен, що...

— Гнате, а хто до мене з вечора прибігав додому і стяг мене з печі, щоб ішов...

— Іди ти ік чорту, я тебе й знати не хочу більше! Дурень! Ти мене розорив, ти, ти.

— Гнате,—вів далі лагідно Яків,—ти ж мені велів, ти велів сьогодні, ще й горілки приніс. Як засіріє, так казав, і смали. А я й попереджав тебе...—голова Якова не вміщала всього і боліла.—Ах он що, ти може, Гнате, за свої прогнані п'ятьдесят карбованців злий? Так бог з тобою, ось тобі хрест святий, що я їх зрікаюся, хай... Тобі більше треба, ось тобі хрест свяятий!—Яків повернувся до ікони і тричі швиденько перехрестився. Хлопці здивовано загомоніли, стали сперечатись. Хтось підтримував Гната, хтось Якова. Гнат зареготав:

— Дурню ти, так я тобі й дав би. Ось, на, на,—він тиснув пальцем в одне оригінальне місце і посвистив.—Ха-ха-хаврав!..—А відтак Гнат визирівся:—а хто б його різав, Хто гроші платить, ти? Чи я? І за віщо я гроші тобі, дурню плачу? Я хазяїн, чи я наймит? Га?.. Досить. Штраф плачу я, а ти, розумієш, ти. Я тобі винен 30, а тепер ти мені буди винен 20! Чуєш?

Збентежений Яків витріщив очі і, як побитий пес, вонючими по всіх. Краплі холодного поту виступили йому на чолі. Настала мовчанка. Чути було лише, як із свистом і хлюпком вилітало повітря із застуджених грудей Якова. Він похитав головою.

— Ех, Гнате, Гнате... так мені дурнові й треба, од'їзди на мені, одкатався... Ти глянь на цю руку, і глянь на скарпу. Ти думаєш, з чого вона, рука моя, на людську руку схожа, якесь копито репане... Всі нею гидуєте, тільки до роботи не шукаєте. Одкатався, так мені дурнові й треба. З чим ти з'їв мов здоровля, чого ж ти ще хочеш? Чого ти, Гнате, хочеш?..—Та Яків не знаходив слів, все не те, все не в середині йому кипіло й пекло.—Я тобі як батькові, я ж... — Що ти, що ти варнякаєш іще?.. Ти вже варнякай, про діло. Що ти? Я хазяїн...

Яків подивився на нього, похитуючись, змінився в обличчя, але стримався.

— Правильно... Хазяїн... і я тебе поважаю. Я тобі обклам? Обклам. Я тобі комини поставив? Поставив. А чи раз ти жалівся, щоб комини твої або не гріли, або куріли і все як не даром... ось цими руками.

В середині щось боляче урвалось,—Скотина ти, Гнате!..—раптом закінчив Яків гострим зойком і розпачливо крутив похиленою головою, запустивши скрочені пальці в волосся, при чому міцно-міцно стиснув вії, а спід них виступили кілька блудних капель і впало на стіл.

— Ех...—враз грюкнув Яків з якимсь диким звірячим лем об стіл, аж шклянки підскочили і зазвеніли болісно. Тільки рука дрижала, та на міцно стиснутих щелепах напружилися м'язи.

— Ха-ха-ха,—зареготав Гнат,—поплач, поплач, а як же! Яків мовчав і розглядав праву руку, що чим далі то біла дрижала.

— Чуєш? 20 карбованців... Завтра на роботу, чуєш, ти? Яків мовчав. П'яний Гнат скипів:—

— Та що ти розглядаєш свою цацю?

Хлопці слідували спокійно. Один Парфило, підводчик, сів у кутку, білий як крейда, насуплений, і тремтячою рукою—сказав каюжні горілки зі столу. Яків здригнув і підвів губи йому боляче зламались, помовчав і видавив одривчасті з притиском:

— Так... робив... і даром робив... даром... і зламав да палець і все... Жери!..—а рука заходила ходором.

— А чого ж сини та не порятують тебе?—Гнат влучив. Всі знають, як пишається Яків своїми синами. А тимчасом кажуть, десь порозстрілювали. По тих словах в Яковом став щось дивне. Очі налились кров'ю, обличчя перекошилось і пішло як буряк, рука вхопилася за стіл:

— Гнате!..—прохрипів,—Гнате, не чіпай синів!!! Не пай мене!..

— Ха-ха-ха, а як же,—пани, як і ти!

Вмити Яків осатанів. Враз із диким звірячим зойком вався, стиснув, зачепив за петельки. Та Гнат ударив Якову ногою в груди, аж той одлетів і вдарився об стіл. Люде поплізувались. Яків повів очима, одчайдушно заревів, вихопив хаяви ніж, кинувся, замахнувся і...

...—в цей мент Парфило ударом кулака в вухо одкинув Гната до стіни.—Шалений удар ножем потрапив об стіл. Заслизнула з колодочки. Сила розмаху була занадто велика, стрий ніж вмити одчепив чотири менших пальці від великого. Гострий широкий ніж відчепив чотири пальці.

— Ого вдарив!.. В останнє вдарив!..—прошепотів хтось із переляканих хлопців.

Пальці одпали на стіл та так і лежали скорчені. Всі, на Гнат, кинувся до Якова, а він як стояв, тик і залишився похитаний.

Підніс руку близько-близько до очей. Очі налились слюзою. Якусь хвилину дивився на неї, похитуючись, далі од усіх здивованими чудними очима... А потім одвів руку і повернувся Гната так, що той одчинив собою двері.

А сам упав навзніж і закретотів зубами. Крізь шпигіт прорвався тихий, розпачливий шепіт, аж од самого шепіт:

— Рука... проклята рука...

І стогнав і корчився на брудній підлозі.

Дитячий колектив Марчихино-Бул-
ської семирічної школи, на Глухівщині
закликав усіх школярів збудувати
аероплана „Школяр“

Остап Вишня: „Коли моя, не зовсім уже кучерява, голова не різко контрастуватиме з веселими
школярськими головами, прийміть, школярі, і мене, як бувшого школяра, до своєї компанії“.

Хатні садки—улюблена розвага японців

ДАЛЕКО на схід од України, саме там, де сонце сходить, а залізницею треба перетнути вдовж увесь Сибір, їдучи цілих три тижні (9.000 кілометрів) та ще й переплисти Японське море—до суходолу Азії притулилася тонесенька биндочка японських островів.

А то можна їхати ще самими морями,—від Одеси до японського порту Нагасаки. Хоч і довше плисти—45 день, проте цікавіше: Чорне море, Мармурове, Середземне, Червоне, Індійський океан і, нарешті, Тихий. Корабель плывтиме повз низку східних країв; Туреччину, Єгипет, Арабію, Індію, Малаю, Хіну...

* * *

Ще не дуже давно, якихсь півсотні років тому, Японія тільки от-от починала виходити на арену світової історії. А до того вона була маленька, кволенька держава, що в 1865 р. не мала сили дати одсічи 4 американським караблям.

За останні 50-60 років Японія стала одною з наймогутніших у світі держав з великим імперіалістичним апетитом: японська флота в наші часи

СУЧАСНА

Нарис

має третє місце після Англії та Північно-Американських Сполучених Штатів, її армія теж стоїть на однім з перших місць серед великих держав. За цей час Японія воювала з Хіною, з Росією, Німеччиною, а також брала участь в імперіалістичній війні 1914-18 р. р.; цілком підбила собі Корею, забрала половину Сахаліна, у Хіни вимусила великі концесії,—отже збільшила свою територію в два рази. Нині вона одна з найбільш активних імперіалістичних держав. У всіх царинах життя Японії за 60 років, що минули від революції, відбувся велетенський, дивовижний, справді американський поступ. До революції 1868 року, що скинула феодальний державний устрій та вивела Японію на шлях буйного капіталістичного розвитку—у Японії було щось 125 фабрик з 25 тисячами робітників, а їздили виключно людьми та вітрильними човнами. А нині Японія має 46.427 фабрик і заводів, більш як 4.000.000 робітників, близько 4.000 кілометрів трамвайних колій та 17.000 км. залізниць; в її торговельній флоті 6.000 пароплавів. Найцікавіше, що Японія, засвоївши європейсько-американську цивілізацію, техніку, громадсько-політичні методи та світові імперіалістичні апетити, майже зовсім не позбулася в своєму побуті й культурі суто-японської минувшини.

Отже, Японія—країна справжніх контрастів, де поруч зустрічається таке, що йому вже 1000 років, скажім, біля 400.000 статуй богів,

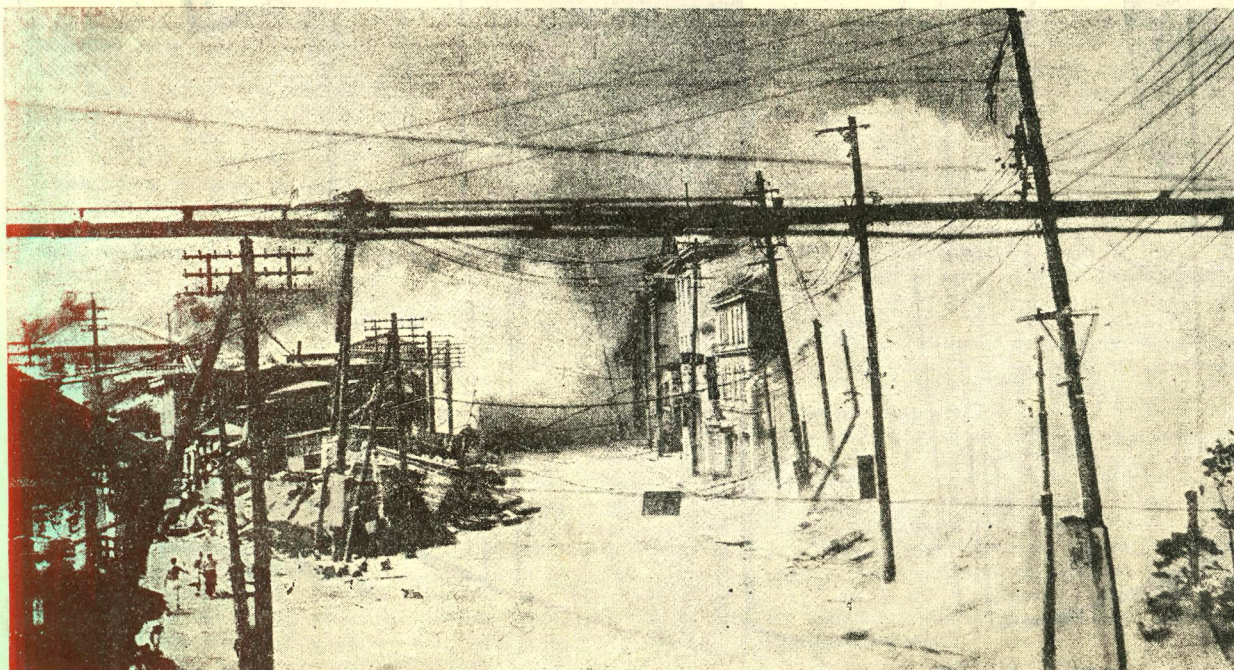
Цей

і зовсім нове—біля 5 міль. пролетаріату, тон стародавніх театрів, національно-японськ, з самураями¹), даймьо²) в Токіо видавчан 1.150 газет та журналів.

* * *

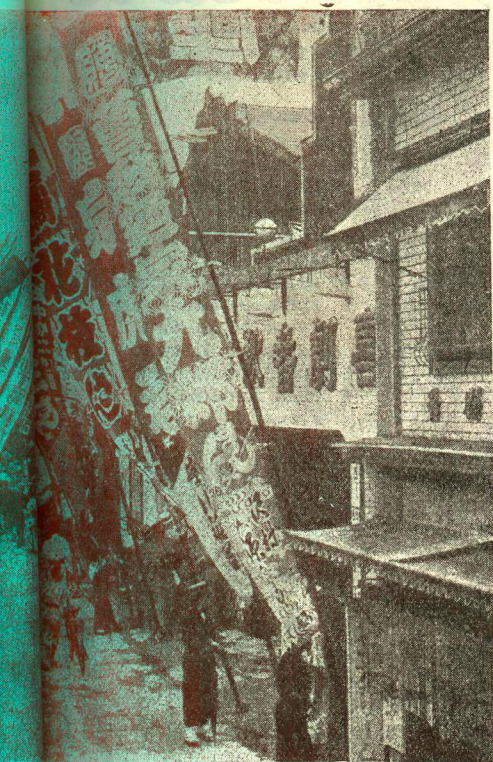
Як і у всякій „порядній“ буржуазній трудящому людові в Японії живеться звичайно: селянинові, що пораяється по кмар на своєму „власному“ ріжевому клаптику, чечеві, що оброблює поміщицьку землю; що працює по урядових та приватних робітнях, заводах, фабриках. Гірше всіх японський:

злизднях, особливо коли він не узяти в орніж 1 десяти такі бувають, що іноді й стає. Помірю, а й більше подар за японськими муси власникові-п. А треба ж кр себе й родинину якусь рахунками в шість дуп орендар мо на одіж на 59 крб. на р 40 чи 50 ка шість душ, „Одягтресту“ те, кому що що Терешкоють штани, й однієї сорб, хоча б йому, годків мину.

В околицях м. Токіо після землетрусу

1) Самураї
2) Даймиї

Центо

Центо. Японії підсоння тепле і біднота любісінько
онсь так, як мати на світ народила, хіба, що
ається ганчіркою чересла перев'яже та на голову,
ця, величезного, солом'яного бриля накопи-

уазнянство швидко пролетаризується, молодь
звита по заробіток на рудні, заводи, дівчата
о кохмарами на текстильні фабрики; навіть і діт-
тикова деча 4—5 років віком, і та йде до заводів на

Садок-ліліпут

фабрикантові добре, він має багато де-
ї сорочої сили, дарма що тисячі робітниць,
йому те, дітей гинуть від надмірної, протягом
минула на добу, праці. Отже за охорону праці
нічого й говорити—експлуатація стоїть там
Самур не на найвищому ступні серед усіх капі-
Даймьох держав, що в свій час послужили за

ЯПОНІЯ

Л. Оліва

зразок для будівництва капіталізму
в феодальній Японії.

В 1884 р. в Японії, у Токіо,
було збудовано вперше кінну залі-
зницю; ця подія дуже стурбувала
бідолашних рикш³⁾, що відтоді лиша-
лися безробітними; вони швиденько
покидали свої лаковані курума (ві-
зочки) і заходилися трошити своїх
ворогів—вагони кінної залізниці.
Проте ґрунт для модерної рево-
люції створюється пізніше, коли
почала розвиватися в Японії про-
мисловість та більшати кількість
найманих робітників. Робітники
починають перейматися революцій-
ними настроями, організуються,
розпочинають з буржуазією бороть-
бу. Буржуазія ж намагається зада-
вити революційний рух, караючи
ватажків. В 1918 р. вибухло т. зв.
„рижове повстання“, що швидко
охопило всю середню Японію і бу-
ло приборкане лише після того,
коли уряд виставив проти повстан-
ців 10 дивізій війська та скарав
7.813 душ. Таким чином, внутрішні
сили японської революції скла-
ються з новонародженого пролета-
ріату та селянства. Особливо рево-
люційні елементи—це численні
орендарі, безробітні, що їх є близь-
ко 2 міль. душ, та корейці, що пра-
гнуть до визволення спід японсько-
го панування.

* *

Ще в 1905 р. в ніч на 8 лю-
того Японія, не оголошуючи війни,
весподівано вдерлася до Порт-Ар-
турської гавані і потопила три
кращих кораблі Росії, а згодом за
6—7 місяців вщерт розбила могут-
ного „північного ведмеда“ під Тю-
реченом, Лояном, Мукденом, за-
хопила Порт-Артур та пустила на
дно російську флоту під Цусімою.
З цього почалося безпосереднє зна-
йомство двох імперіалістичних хи-
жаків, вже „тертого калача“ в імпе-
ріалістичних справах—царської Ро-
сії та молоді Японії.

Після Жовтневої Революції
японці, що на ту годину вже за-
хопили були Владивосток та значну
частину Сибіру, під переможним
нагіттом Червоної Армії звільнили
Далеко-Східну Республіку, відтоді
радянську. Далі Японія мусила
звільнити й північну частину о. Са-
халіну та визнати СРСР. Тепер
Японія стоїть що до інших держав
на обережній позиції; проте глибокі
суперечності між інтересами Япо-
нії за вплив у Хіні чи панування
на тихому океані з Англією й Аме-
рикою—раз-у-раз можуть призвести
до війни.

* *

Японців відрізняє від багатьох
народів Сходу привітність, ласка-
вість у поводженні. Хоч і вперше
вас зустрічають поважні японці чи
молоденькі мусме (наймички), а чи

3) Рикша—людина з возочком,
що в Японії притить за „Ванька“;
таких „сам-погоничів, сам-кінів“ у То-
кіо щось із 80.000.

Сучасна японська жінка з інтелігентного кола

дітвора—на обличчях привітна усмішка. Вза-
галі на всьому якесь печатка жіночости, щось
проглядає дитяче; проте іноді й мужність
японців сягає на високий щабель. Веселі япон-
ські вулички з немов картковими будиночками-
іграшками, починаючи з 8-ї години ранку
вкриваються різнобарвними постатями в якихсь
химерних кімоно, обі (японський широкий по-
яс). Селянство, робітники, рикші часто-
густо снують по майданах голісінькі. Багато
вже японців носить звичайну європейську
одежу, особливо учні—хлопчики. А дівчатка—
ніби маки—ходять здебільша в старовинних
японських убраннях. Многоповерхові будинки,
от як центральний вокзал у Токіо, починають
поволі захоплювати все більшу територію і єв-
ропеїзують Японію, але багато де в чому
успішно провадиться японізація всього чужо-
земного. Цікаві—японські театри. На вулиці
не протиснутися скрізь юрбу. Перед дерев'я-
ним балаганом миготять фантастичні паперові
лихтарики, на двох великих бамбукових кіл-
ках начеплено силу різнокольорових з напи-
сами стрічок. В театрі замість лож та крісел
пороблено низку скриньок розміром в квад-
раті сажнів, з невисокими бочками. Щоб сісти
в таку „ложу“ треба перелізти низку чужих, бо
проходів немає.

Японський нарід охочий весело гуляти;
проте п'яцтва чи там хуліганства не буває.
Спочатку здається, що японці не мають зовсім
сорому: в лазнях великі басейни поділено
для чоловіків та для жінок лише шворочкою
й т. д. та це тільки на перший погляд, бо
справді ж японці народ культурний і має
здорові чуття.

Нарис Федора

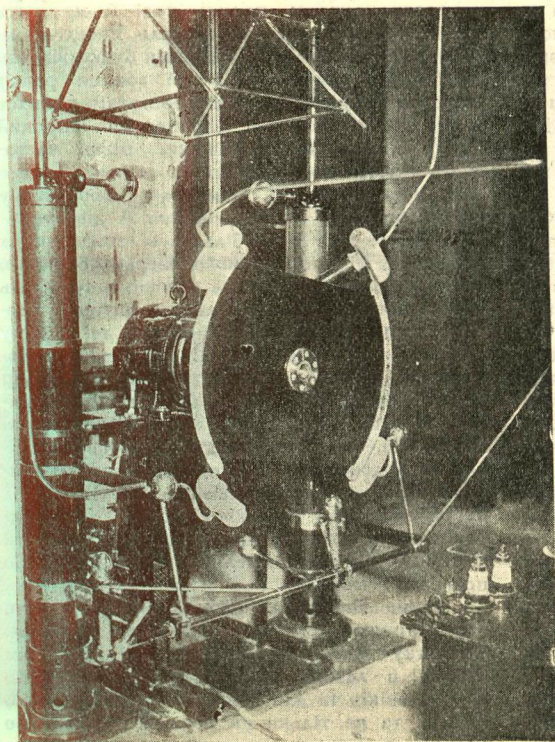
ТИХО в сірій кімнаті зі стінами, обшитими оливом. Коли засувається половина важких, теж олив'яних дверей, що повзуть на коліщатах, кімната відокремлена від зовнішнього світу, як монастир у глухому лісі. Холодним світлом поблискують нікельовані рурки - дроти з причепленими до них подібними до величезного кишенькового годинника вольтметрами й іншими виміровими приладами. Матово чорні аналог електричного бога—пульта з багатьма ручками, стрілками й циферблатами. В глибині кімнати за перегородкою „святая святых“ цього електричного храму, де перехрещуються всі дроти і, як велетенські цівки білих ниток, білють ізолятори олійного трансформатора, а посеред них пишавється мотор з чорним диском, що нагадує збільшений в сотні разів мальтійський хрест кіно-апарату.

Сюди не проходять звуки зовнішнього світу. Давить тиша. Якось не хочеться сполохнути її шумом необережного кроку. Професор Мухін, порушуючи мовчанку, розповідає:

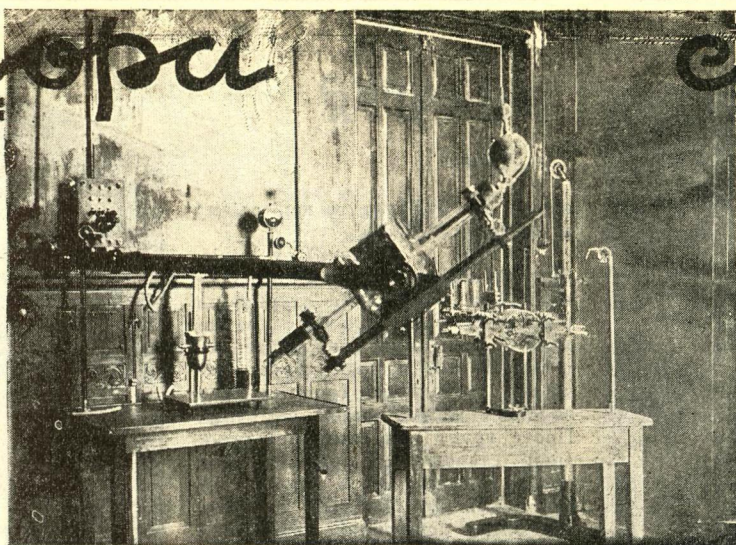
— Рентгенографічну лабораторію Українського Інституту Прикладної Хемії устатковано повніше й краще від усіх таких лабораторій у Радянськ. Союзі. Дорівнюється їй могутністю лише лабораторія академіка Йоффе в Ленінграді, але й ту устатковано не так повно і не так добре. Навіть в європейському масштабі наша лабораторія,—одна з великих і добре устаткованих. Тут встановлено найновіші прилади, що являють собою останнє слово рентгенологічної техніки.

І справді, на полицях, на столах, у шафах—найрізноманітніші прилади. Тут і мініатюрні фотографічні камери без об'єктиву, що, здіймаючи протягом кількох годин метал, або інше тіло, освітлене рентгенівським промінням, дають фотографію структури металу, чи росташування часток тіла,

Фото А. Орловича

Трансформатор та мотор з комутатором

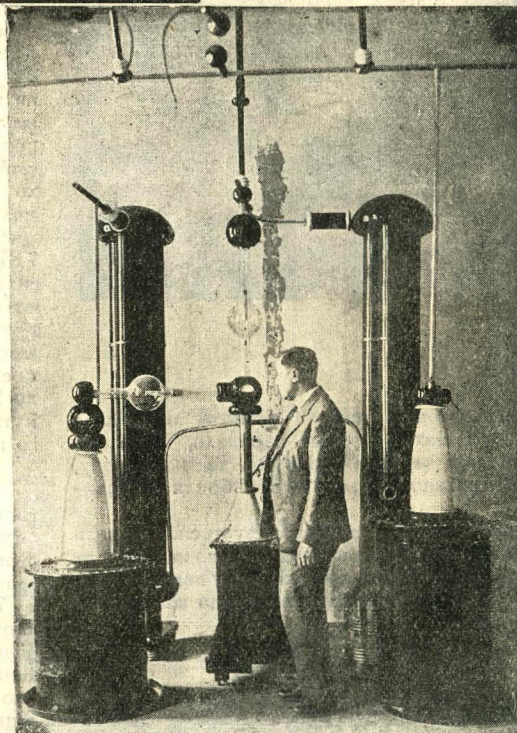
Великі рурки Куліджа. Їхні проміння настільки могутні, що пронизує сталь

ний струм у постійний рівний струм, потрібний для рентгенівських ламп. Моторно виведений мотор. Фактично мотор вивернутий і скачує блискавки-іскри. Іскри шумлять, тріщать і ляскають. В повітрі, як після грози, зв'язується свіже пахоще озону, але з неприємним при смаком задушливих і шкідливих великих окисів азоту, що повстають під час проскакування іскер. Нарешті включається велика лампа в чий безповітряний середок стілець породжує незриме, але потужне рентгенівське проміння. Проміння це пронизує наскрізь людське тіло, тіння відбиває внутрішні органи, пронизує дерево, камінь і метал. Всі, що перебувають у кімнаті, ховаються за надійний захист товстого олив'яного екрану і через віконце в ньому стежать за роботою проміння.

Тишу порушує лише голос професора, що глухо бреньчить у цій кімнаті з олив'яних мистінами. Але ось включено розмикача, що пускає ток в устаткування. Кімната наповнюється страшним

Кан'чиби

шумом, виттям, гуркотом. Струм, біжучи по дротах, підвищується в трансформаторі до страшного напруження—140 000 вольт тепер він за незначну частку секунди може вбити й спалити людину. Шадемо закрити лопатки диска на моторі. Лопатки несуть на собі заряди, перетворюючи змі-

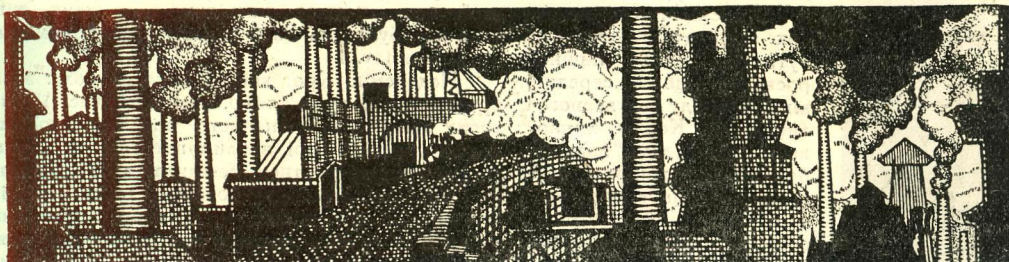
Нове електроустаткування, що дає струм напруження до 260 вольт. Посередині—зав. рентгенографічною лабораторією проф. Мухін

Тут не дарма все обшито товстим оливом. Рентгенівське проміння таке дуже, що людина, коли воно потрапляє на неї, починає відчувати якусь неприємну нудоту і незручність а через пару днів по тілу у неї підуть страшні опіки. Незриме рентгенівське проміння тут робить багато чуд. Блискавча сталь, залізо, чавун, мідь прозорі для нього, як про скло для звичайного світла. Товсті плити стали до 12 см завтовшки, плитки, що їх не проб'є ніяка куля і що вчинили серйозний опір набоєві, рентгенівське проміння легко пронизує показуючи на картці найдрібніші розколини, жолобки і пори, чисті так само, як видно пухирці повітря і шерсть в шкві.

Як раніше, шукаючи хвороби рентгенівським промінням просвічували людське тіло, так тепер тут просвічують метал, дивляться, чи не хорий він. Сталь так само стомлюється, і людина. Чесно пропрацювавши кілька років, вісь або бачок без усякої видимої причини лопається, і тоді від подуву вітру падає дах і на повний ході облітає колесо в автомобілі.

бував тому, що метал стомився. Найдрібніші зернятка—кристали, що з них він складається, злилися в великі зерна, іноді зрими простим оком. Метал, зовнішньо міцний, стає крихким, як кістки старого діда.

Діагноз цієї страшної хвороби металу, як і діагноз хвороби людини, дає незриме рентгеновське проміння з безповітряної середини рурки, що ледве світиться. Всі відповідальні частини машин підуть сюди на іспит. Сюди принесуть і новенький авіаційний мотор, щоб дізнатись, чи можна йому довірити життя розгубленого селянина, проклинаючи і машину, що через неї його смуга лишилась не зораною, і завод, що дав таку машину.

ЗА ПРОЛЕТАРСЬКИЙ АВІОСПОРТ

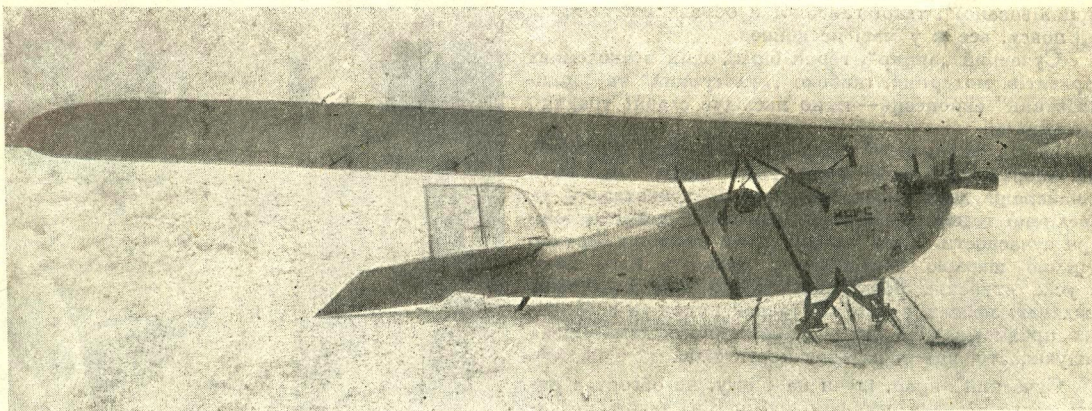
Страшенно туго посувається у нас розвиток авіоспорту. Це тому, що маси, звідки за нашого радянського ладу тільки й виростає якийсь широкий рух, не знають авіоспорту, не знають, що колективною працею його можна поставити і гарно і дешево. Роз'яснити це масам мав би Авіохем, але з 1923 року він надзвичайно енергійно агітував чисто за все—за моделізм, планеризм, аеросанізм, тільки не за авіоспорт. Витрачаючи значні кошти на цю непотрібну роботу, — він ще й звав її авіоспортом, а зародки справжнього авіоспорту залишав без уваги.

Найбільше ж панувала така концепція: будівництво планерів (себ-то, по ширості — нелетючих авієток) можна дозволяти гурткам, а справжні авієтки може будувати лише гарно устаткований завод. Ну, а відомо ж, що заводам нема часу будувати авієтки, їх не заводили — будувати військові аероплани.

В наслідок цього „злочинного кола“ Авіохем, хоч і допомагав де-кому будувати авієтки, але допомога ця була аби-яка; завдання розвитку будівництва авієток по гуртках Авіохем не ставив, багато конструкторів працювало по різних кутках

України ізольовано, без технічної консультації і матеріальної допомоги, або — деякі щасливчики — зі злиденною допомогою.

Зрозуміла річ, що продукція не могла відзначатися високою якістю технічним поступом, рівняючи до закордонної. Замість розробляти авієтку як тип, за англійським підходом, — у нас переробляли в авієтки незграбні планери (бо що іншого міг

робити конструктор?). Наслідком такої роботи є авієтка „Марс“ конструктора Рильцева, перероблена з його ж планера.

Як така, вона має всі хибні планера, в першу чергу незграбність розмірів, тендітність виконання то-що. Її заслуга —

однак — в тім, що вона таки полетить, і тоді можна буде в Харкові агітувати за будівництво справжніх авієток, — спрощених, легких, портативних і дешевих машинок для робітничого авіоспорту.

На наших фото — авієтка т. Рильцева і невеличкий гурток приятелів авіоспорту (з ліва на право т. т. Павловський (нач. харківськ. станції „Укрповітрошляху“) т. Харківчан (механік, що допомагав конструкторові), т. А. Касяненко, член Всеукраїнського ТДО-Авіохему, т. Дикий, член ВУСПП'у і автор цієї замітки.

Всесвіт 15/28
ср 11

Ларик

МАЛЯР ЖІНКИ СУЧАСНОГО ЗАХОДУ

Стаття М. Ланського

П. Крог

Уквітчаний лаврами героя він повертався до „дам“, ставав навколішки, демонстрував результати своєї „роботи“, а потім, у більш інтимній обстановці, посамперед пильно перевіряв цілість замків на „поясі незайманості“, що він його надяг на свою даму перед від'їздом.

Велика річ цивілізація! Дикунський Схід до такої „цивілізованої“, такої ганебної й образливої речі, як оці пояси, все ж у масі не дійшов.

Сучасний „лицар“, герой біржі, один з численних паразитів, модерний, глибоко „культурний“ та „цивілізований“ європеєць—чесно наслідує славні традиції минувшини.

Його „поклонення“ перед „дамою серця“, звичайно, теж набрало сучасних—форм. Його „даму“ одягають у найкращі досягнення текстильної, трикотажної та ювелірної техніки, найкращі художники—шевні та ювіліри сучасності. Його малярі, от як небіжчик Кірхнер з цілою школою наслідувачів, малюють його даму в усіх ступенях роздягненості, по всіх журналах, рекламах, афішах, коробках цукерок, пудри та гігієнічних предметів. На цих малюнках його дама—ідеал вишуканості, краси, рафінованості тіла.

Сучасний лицар, ідучи на біржу, не обгортає рукава свого піджака шарфом дами. Він також не вигукне її імені, коли наказує своїм агентам скуповувати акції, знижені його агентами—все це річ даремна, романтизм. Він також не надягає на свою даму пояса незайманості,—це теж наївний романтизм за сучасної техніки.

Але ж він—лицар. Після перемоги він неодмінно заїде по дорозі купити своїй дамі подарунка, і солодкий відпочинок від „праці“ матиме у неї без ніяких романтизмів. А що до пояса,—то в кожному „культурному“ місті десятки й сотні приватних контор пропонують свої послуги для непомітного стеження за кожним кроком кожної дами. Так певніше.

Всяка жінка, досить вродлива, щоб її за жінку вважали кола найбільш „цивілізовані“, кола людей із соціальною кишенею, неодмінно мусить відігравати лише єдину відому роль. Її тіло малюють, її тіло оздоблюють, виховують, за нього піклуються цілий штат професіоналів. Її душа—річ службова: просто для „культурного“ споживача приємно, щоб „знаряддя втіхи“ було в певній мірі оздоблено також і з цього боку.

Результат—жінка Кірхнера і тисяч інших співців її. Сучасна жінка західних журналів, реву, реклам—стрижена, з вузькими стегнами, плесковата як дошка, цілком нездатна породити здорову дитину,—це жінка, спеціально культивована для одної-однієї мети. Це—смак сучасного культурного європейця і жінка до нього мусить себе пристосовувати всіма засобами.

Тисячолітнє рабство жінки зовсім не є прикритим привілеєм некультурного Сходу. Різниця між Сходом і Заходом у цій справі дебільшого формальна, зовнішня. Некультурний Схід врешті чесніший і одвертіший ніж висококультурний Захід.

Лицемірство в методах закріпачення жінки тут, на Заході, пишного розквітло ще в середні віки, в епоху так званого лицарства. Кожен лицар во ім'я своєї „дами“ ладний був кожної хвилини настрикнути на списа другого лицаря, слабшого за себе. І з шарфом ців'ї дами на рукаві лицар ходив „визволяти могилу господа“, руйнував, грабував, гвалтував, захищав віру християнську і т. д.

Жінка—робітниця, сестра, мати й дружина робітника—це справа цілком інша. Коли вона гарна, її „кар'єру“ охоче допомагають їй зробити десятки доброзичливих культурних чоловіків. Але коли—вона стане лише за модель художниці Кет Кольвіц: виснажена каторжною роботою, дітьми, голодом і холодом, стара баба в 30 років.

Молодий норвезький художник Пер Крог (Per Krogh) обирає своїми моделями жінок дрібно-буржуазних кіл, а також повільно елемент декласований.

Крог ще більше звужує свій кут зору тим, що бачить своїх моделях лише наслідки того стану жінки, що в ньому вона перебуває на Заході: політично-економічна залежність, безправність і т. і.

Недаремно Крог вибрав саме ці кола: жінка тут працює, працює часто дуже тяжко, але водночас її матеріальний стан трохи кращий за стан чисто пролетарської жінки і це дозволяє їй у певній мірі наближуватись і до „культури“, прагнути до неї і користуватися де-якими з її „досягнень“, от як шовкові панчохи, стрижене волосся, лакові туфлі. Жінка Крога певній мірі синтетична: ми бачимо справжню нужденність життя в її грубих руках, у незграбній від ряжкої праці пошкодженій її батьків її постаті, в обличчі з міцними щелепами і т. д.,—і в той же час ця жінка, так неподібна зовнішньо до рафінованого цукерчаного „ідеалу“, найяскравішим чином виявляє з повною одвертістю цю основу буття „ідеальної“ жінки,—це сама вона, ця жінка, ховає під лаком своєї рафінованості. Жінка

На сходах

Мал. П. Крог

Крога—це портрет Доріяна Грея в відношенні до „нової“, модерної сучасної жінки Заходу.

З цього начеб-то звуження поля діяльності виростає надзвичайна міць Крога. Наслідки сучасного соціального стану жінки, що він їх зумів побачити в своїх моделях, він показує з такою нечуваною силою, що його картини стають ляпасом „цивілізації“, матері цих наслідків.

Своєрідних і цілком нових іноді заходів вживає Круг. Звер-

ніть, наприклад, увагу на очі його „Лізети“,—чорні порожні плями. В цих очах нічого людського не лишилося. В них взагалі нічого живого навіть нема—порожняч. А це очі зовсім молодої дівчини.

„Танцівниця“. Зверніть увагу на контраст між „привабливим“ безсоромним жестом її і виразом виснаженого тупого обличчя. Згадайте, що ця жінка за професію має звеселяти людей з грішми, що розважаються по шантанах,—і вам стане

страшно від таких веселощей. Картина „На сходах“ трохи нагадує твори Фелісьєна Ропса реалізмом змалювання тіла. Але внутрішній зміст, непорівняна виразність цієї міцної, ширококостої, лютої, тупої і п'яної самиці далеко лишають позаду роботи Ропса. Не менш виразні і не менш жахливі і решта картин Крога. Можливо, що в усій історії малярства один лише Гойя досягав такої яскравості виразу. Але в той час коли Гойя для своїх задумів вигадував часто фантастичні теми і фантастичних людей, Круг ніде й виразу не відривається від реального життя.

І та реальність, що він зумів побачити в сучасній культурній Європі, часто жахливіша за всі потворні химери й примари Гойї.

Бо те, що ми бачимо у Гойї, ми можемо вважати за плід його уяви,—можливо, й, хорої. Круг не дає спроможності вдатися до такого оптимізму—він надто реальний, надто переконливий що до справжнього існування його персонажів.

Дружня бесіда

Мал. П. Крога

КРАСНОКУТСЬКИЙ СЕЛЬБУД

Назву культурного вогнища на селі цілком виправдує Краснокутський сельбуд. Справно працюють найактивніший, звичайно, хоровий та драматичний. Цей гурток чималої слави зажив собі по селах району, показав себе навіть і в столиці в день десятих роковин Жовтня. Молодь краснокутська надто охоча до співів, прагне будь-якої школи. Про це подбав завхоргуртком. Тактовним підходом об'єднав усю співочу молодь, що дістає здорову громадську музичну освіту тут, при сельбуді. Нещодавно хор краснокутський дістає навіть запрошення на гастролі до Харкова. Підібраним репертуаром хор цей чималу культурну роботу провадить серед населення. Обслуговує сусідні села—виступав на Паркомівській, Костянтинівській цукроварнях, по слободах—Мурафі, Козівці. Всюди зустрічають як найприхильніше. Хор обслуговує революційні свята, різні кампанії. Так нещодавно відбувся тут на сході цікавий концерт, присвячений засівкам кампанії. Працюють і інші гуртки—драматичний, музичний, особливо стрілецький. А радіоаматорів у нас тут, у Краснокутському, чи не більше ніж півнів. Матеріальне становище сельбуду скрутне, що безумовно гальмує успішну роботу. Немає й нот, бракує п'єс, бібліотека квола. Є тут ще маленька, надто характерна риса, майже типова для села. Бачите, службовці—профспілкачан у Краснокуті заманули мати свій окремий клуб, і вони мають мешкання досить таки добре, завідуючого, медію, бібліотеку, плакати. Замість того, щоб з'єднати культурні сили їх тут недоскопо розпорошується...

бовці—ніяк не можемо, з-за „принципа“ не можемо (ой і лихо з тими принципами!). А можна було б від „принципів“ по-

Селянський хор при сельбуді. Керівник—М. Григор'єв

Між сельбудом і клубом антагонізм. Приєднуйтеся, зли- Круг несеся з нами, — кажуть сельбудовці. Ні, — кажуть профку-

дібних одмовитись покращала б.

тоді справа культроботи на селі напевне К. Подолянин

„Мерзкое следствие по Харьковскому гнусному делу“

Харківські обивателі почали святкувати 1 травня ще за царя Павла І-го.

Там, де закінчувалося місто, розпочинались ліси й багнища. Правило загальне, і Харків із цього погляду теж не виняток.

На майдані, де тепер поштова контора, а колись був головний почтамт, самотньо стояла Вознесенська церква. За нею був лісок—загородне місце, де любили чиновні люди, міщане, а навіть вельможне панство—відпочити на „лоні природи“.

А 1-го травня—особливо. Пікніком—ситою їжею і гоїмим пиятням—зустрічали розквіт природи.

Про ці пікніки історик краю Цебриков дав коротке, але дуже образне уявлення: „чиновные люди такого края делали при сем случаи угощения, кои простирались до пресыщения в ядении и пиятии“...

Згадуючи про святкування 1-го травня 1800 року, про свято, що стало причиною трагічних подій для Харкова, Цебриков спокійно відзначає: „Таким же образом торжествовавшие тогда сей майский день чиновные особы, военные и штатские, перессорились и передрались“...

Отут саме й починається трагікомедія.

Вранці молодшиці, з ношею своєю до міста прийшовши, на дверях Вознесенської церкви наклеєний аркуш паперу знайшли. На цьому папері п'яні морди одне одному загрожували. А під малюнком підпис: „Нечего дивиться: каков поп, таков и приход“.

В додаток до ілюстрації невідомий імпровізатор приписав ще й вірша, характеру хоч і не дуже цензурного, так уціп-ливого.

Про цікавий малюнок „хахлушки“ дали знати паламареві; паламар—попові Фотієву, а там і пішло: до городничого, губернатора і нарешті до Павла І-го.

Слобідсько-український губернатор Сабуров був особа не аби яка. Про нього в паперах Г. С. Чирикова, що пильно вивчав історію Слобідської України, є дуже цікаві дані: „О Сабурове рассказывали, что он раз'езжал по губернии, по старости и дряхлости в шлафроке, а по геральству—со звездами и орденскими лентами через плечо“...

Так оцей самий достойний муж, начальник цілої країни, мудро збагнувши суть справи, зрозумів, що гумор злочинного й зухвалого автора сягає далі, ніж до особи губернатора, що влучає він просто до Павла І-го.

Зметикував Сабуров, що справа дуже серйозна і написав до Петербургу.

Обмежений, жорстокий і мстивий Павло І-й зразу надав цій історії надзвичайного характеру. До Харкова надіслано було цілу слідчу комісію, аж з двома сенаторами.

В Харкові провадив слідство сенатор Нелединський-Мелецький, а в Петербурзі—Фірс.

Завели серйозне дізнання. Звалось воно „мерзкое следствие по Харьковскому гнусному делу“.

Там, де колись була друга чоловіча гімназія, а тепер трудшкола, поруч біржі праці, навпроти Благовіщенської церкви, було те таємниче приміщення, де провадили слід-

„Присутственные места“ й стара дзвіниця. Отут і було, з наказу Павла І-го поставлено шибеницю

ство. Але цим справа не обмежилася. Попа Фотієва, „хахлуштуд та ще якусь генеральшу, запідозрену в вільнодумстві, возвер-ско до Петербургу. Допитував їх сам Павло І-й.

Попа Фотієва відшмагнули, а „хахлушкам“ пощасти-вернутися до дому якось небитими.

„Чули: щось читали, та ми нічого не знаємо“—отакі бугер-їхні свідчення. Своєю „дивною“ мовою вони насмішили цаЗро-самодура і через те уникнули розправи.

Надіславши до Харкова сенатора, Павло І-й прислав пак-й указа.

Він наказав поставити на майдані, де тепер собор, шило-ницю та оголосити мешканцям, що коли до призначеного тетр-міну не буде викрито злочинного автора, шмагатимуть кнупр-кожного десятого харківського обивателя, усіх зашляють у Сибі-а місто зруйнують...

Не любив шуткувати Павло... Всього можна було сподіни-тися від жорсткого самодержцзя, отже й загрозу його прийми-харківчане, як цілком реальну можливість.

Хмари чорні, хмари грізні насувалися з Петербурга. Пер-

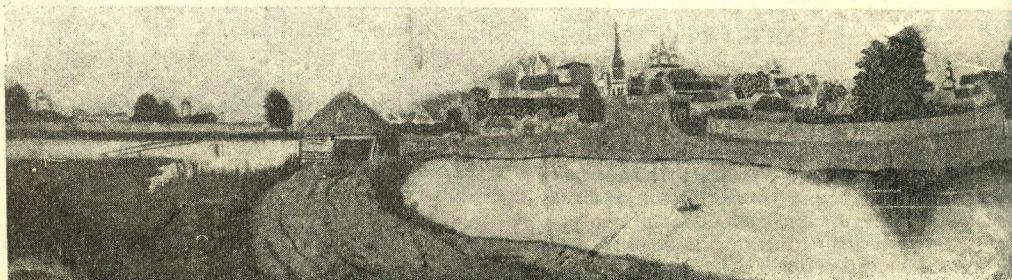
На шибениці—опудало Павла І-го

Поставлено шибеницю, перелякані чекали, що з цього бурс-Темна ніч та брудні, неймовірно брудні вулиці ховали жажливи-таємницю.

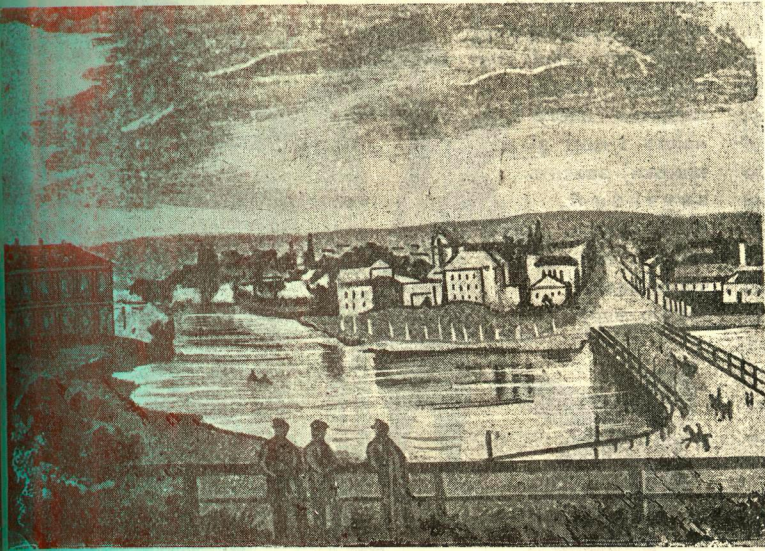
Це було великим постом. Чекали кари, від щирого серна-молилися в соборі. Не тратили надії, що знайдеться винуват-великого лиха, і молились. Уповали на чудо—і молились. па-

В той пам'ятний піст, у ті молитовні й скорботні дні, жиа-творче проміння сонця, що завжди радісним ранком змінитх-наспулені харківські ночі, тяжкої завдало туги, страхом і тре-том навіяло.

Невгамовний гуморист і каверзник, ночі харківської—пеа-крсмішнього не побоявшись—на шибенці повісив... опуд-

Вид аза Нетечі на початку 19-го віку

30 роки 19-го віку. Вид на Катеринославську вул. з набережної Лопані

імператора Павла I-го. Знову реляції до Петербургу—і вже справжнісінька паніка. Деякі мешканці вже й тікати почали, інших, безпечніших місць шукаючи.

Перелякані тремтіли і кари чекали. Час черепахою посувався. Місто насторожилося, притихло. Усі думки, всі помисли—в Петербург. Старанно кладуть поклони в соборі, без перестанку молиться єпископ Сулима.

Підчас молебна влітає в собор фельд'єгер з Петербурга. В руках—пакет. Зрозумів Сулима, зрозумів народ, що в цьому пакеті їхня доля. Затаїли дух, незрозумілі шепчуть тиби слова, тремтіння сонним струменем увесь собор утало пройшло. Не з хоробрих і білі сам єпископ Сулима,—боязкий був „преподобітний“. Трусяться руки, номаліти малють, ледве стоїть, ніяк пакета не розпечатає. Передав його діяконові. Відваги великої набравшись, силою професійної дисципліни, дякон буд розпечатав пакета і гучно клин виголосив...

„Маніфест про вступ на престіл Олександра I-го. Так розвіялася хмара, опало напруження. Минуло місто розправа і легло іняв'їтлив народ.

Збереглося два укази. Павла I-го і Олександра I-го. Один у паперах Чирикова, другий наведено в № 5 „Русской старины“ 1876 рік.

Укази ці кидають деякий промінь світла на всю історію.

Ось наказ Павла I-го.

„Господин генерал-майор Кишенский. Получил я донесение ваше от 28 января о дезерции полка вам в веренного ундерофицера Мишкова, то повелеваю употребить все возможное старание для отыскания его, а когда пойман будет, не производя над ним никакого следствия, наказав кнутом и вырезав ноздри, сошлите в Нерчинск на каторгу. Пребываю к вам благосклонным Павел. Февраля 14-го дня 1801 года в Михайловском Замке“.

А оце й другий—Олександра I-го:

„Господину генерал-майору Кишенскому предписывается оставить без исполнения данное ему повеление от 14-го февраля 1801 года касательно наказания унтер-офицера Мишина. Александр. Марта 13-го дня 1801 года. Петербург“.

„Ці укази—читаємо в паперах Чирикова—були на ім'я мого діда Миколи Федоровича Кишенського, тоді, як він командував полком, мабуть гусарським Голдівського, опісля перейменованим в Олександрівський полк, росташований у Харкові. Унтер-офіцер Мишков або Мишин, до кого стосуються ці укази, може й в той самий салдат, що про нього в Харкові зберігся такий переказ: на дверях Вознесенської церкви знайдено було карикатуру на імператора Павла I-го з образливим написом“... Про винуватця каверзи з опудалом більш-менше точних відомостей не зберіглось. Поголовоска приписув це поміщикові Подгоричани.

Але хто б не коїв цих ушпильних каверз, безсумнівно залишається одно: цей зухвалий жарт міг багато натворити лиха місту. Обидвом випадкам надавано величезного значіння. Видно це хоча б з того, що ледве вступив на престіл Олександр I, він зразу видав указа про скасування кари Мишкову.

Центр Харкова на початку 19 го віку. Оригінальний малюнок зберігається в музею Слободської України ім. Сковороди

Очевидно, цієї події серйозно цікавилась „державна думка“, коли це навіть примусило її відірвати на якийсь час свою увагу від св'яткових турбот, зв'язаних зі вступом на престіл.

В. Іволгін

ПОПРАВКА

В попередньому № 14 „Всесвіта“ було пропущено прізвище автора оповідання „Два журналісти і одна Айша“. Автор цього оповідання—**Л. Величко**

Редакція

„ДОН-КІХОТ“

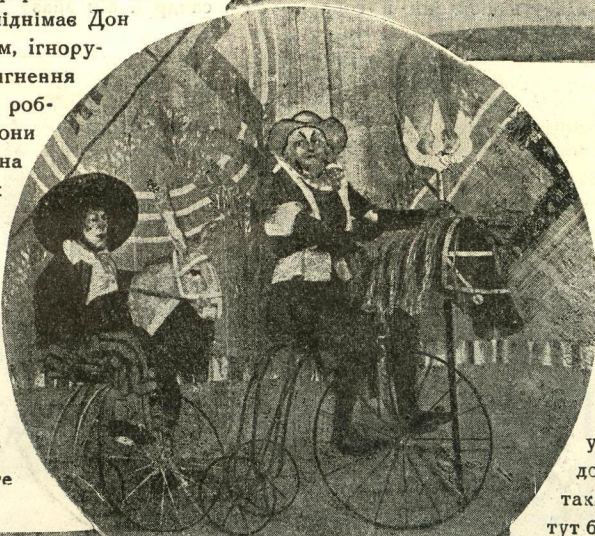
у державному театрі для дітей

ОСНОВНЕ завдання театру для дітей—організувати емоції своїх глядачів на театральному матеріалі, просякнутому класовим змістом. Це має допомогти дітям виробляти розуміння ідей класової боротьби, формувати здоровий життєвий світогляд взагалі. З другого ж боку, Театр для дітей не обмежується лише темами класової боротьби. Він ставить собі за завдання знайомити свою аудиторію також і з творами класиків, з видатнішими театральними творами. В порядку здійснення цього завдання минулого сезону Театр для дітей ставив „Одруження“—Гоголя, цього ж року ще збирається показати „Ревізора“. Нещодавно театр виставив „Дон-Кіхота“ за Сервантесом,—обробку роману для театру перевели Б. Зон і Гавеський.

Проте, свого „Дон-Кіхота“ Театр для дітей показує в трохи парадоксальній одежі, скровній на потребу школярського дня. Сервантес у „Дон-Кіхоті“ хотів лише висміяти певне потворне явище свого часу—мандрівне лицарство і захоплення лицарськими романами. Але його роман найшов далеко за рямці цього завдання: Сервантесові вдалося глибоко заглянути в суть великого конфлікту між ідеальним прагненням деяких натур і неможливими переможними умовами справжнього життя.

„Театр для дітей“ своїм глядачам дає з „Дон-Кіхота“, лише одну „мораль“—правда, мораль для дітей певного віку корисна й потрібна, але мораль, як на багатий змістом роман, трохи однобічна. Сценічна переробка зовсім не показує того позитивного, що високо піднімає Дон-Кіхота над його оточенням—його, приміром, ігнорування матеріальних вигод і благ ради досягнення своєї мети, того гарного впливу, що його роблять так вперті й чесні люди, хоч і які вони смішні в своїх непрактичних поривах, на вузько-егоїстичних обмежено практичних людей (такий вплив Дон-Кіхот зробив на Санчо-Пансо). Показати дітям Дон-Кіхота тільки людиною, що божеволіє від читання авантюрницьких романів і починає шукати пригод та вигадувати різні безглузді чудернацькі історії, вивести й намалювати лише такого Дон-Кіхота—значить показати тільки „половину“ справжнього Дон-Кіхота. Обмежитися з приводу „Дон-Кіхота“ лише одним висновком—діти не читайте

поганих книжок на зразок „Графині Тарської“ чи „Нат Пінкертон“ (перед глядачем виступають і самі ці книжки)—значить звужити й зменшити зміст і значіння знаменитого твору.

Дон-Кіхот—Вендт, ліворуч Санчо-Пансо—Уманець, жінки—Полуян і Блюм. Внизу—ліворуч, дівчата—Шулькевич і Рос, праворуч, хлопчики—Бусулаєва і Мудра

Не зважаючи на таке звуження завдань що до трактування літературного матеріалу, спектакль „Дон-Кіхот“ в театрі для дітей зроблено зі значних умов сприймання театального довища дитячою аудиторією. Спектакль оформлений як оперета, тут багато музики, танців, співів, трюків і жвавого, веселого руху. Така аудиторія щиро й багато сміється над пригодами Дон-Кіхота та над тівками його хитрого слуги Санчо. Задовольняє дивитися на барвисте видовище, створене театром.

Отже, цей спектакль не повинен розважати. Режисер, композитор, художник багато приклали зусиль, зробити для своєї аудиторії цю вагу як найприємнішою.

Здається ми не помилились, якщо скажемо, що й актори Театру для дітей у веселому жанрі почували найвільніше, в кожному разі тут добре підхопили жвавий темп спектаклю, захопилися його веселістю, цій настрій знаходить повний відгук у аудиторії.

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ЖУРНАЛ

„МОДЫ“

Более 120 фасонов ПЛАТЬЯ, ПАЛЬТО, БЕЛЬЯ. — Красочное издание.

Беспл. прилож. — выкройка в натур. величину. Цена на 12 м. — 16 р., на 6 м. — 8 р. 50 к., на 3 м. — 4 р. 50 к.

Отдельный № 1 р. 75 к.; наложенным платежом 1 р. 95 к.

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ЖУРНАЛ

„ДОМАШНЯЯ ПОРТНИХА“

Новейшие фасоны, чертежи, 25 выкроек, рисунки для вышивания, САМОУЧИТЕЛЬ кройки, шитья и рукоделий. Детский отдел (обучение детей шитью) и проч.

Цена на 12 м. — 10 р., на 6 м. — 5 р. 50 к., на 3 м. — 3 р.

Отдельный № 1 р. 25 к.; наложенным платежом 1 р. 45 к.

ТРЕБОВАНИЯ И ДЕНЬГИ НАПРАВЛЯТЬ: Москва 9, Тверская, Георгиевский пер. д. 2, ИЗД-СТВО „РЕКОРД“ ОТДЕЛ ЭКСПЕДИЦИИ

ДОМАШНИЙ ЭЛЕКТРОТЕХНИК

САМОУЧИТЕЛЬ

Устройство домашнего освещения, звонков, сигнализации, телефонов. Изготовление гальванических элементов, аккумуляторов, трансформаторов, выпрямителей. Радиоприемные установки, детекторные, ламповые с антенной и без антенны. Электрооборудование клубов и изб-читален, установка проекционных фонарей и кино-аппаратов, электрооборудование КЛУБНЫХ СЦЕН и проч. с 138 рис. и пояснит. чертеж. Цена 2 р. 75 к. с пересылкой.

Книжный склад „КНИГОВЕД“, Москва 19, ул. Герцена, № 22, БИС.

ИЗБАВИТЬСЯ

НАВСЕГДА

от мозолей, бородавок и пота
МОМЕНТАЛЬНО

от крыс, мышей, клопов тараканов и др. паразитов может каждый только „продуктами Л. ГЛИКА“

1. „Эксоль“ уничтожает мозоли и бородавки с корнем и безвозвр. Р. 2. — к.
2. „Javoi“ — рад. средство от пота . Р. 1. 90 к.
3. „Клопини“ — уничтожает клопов в 15 минут . . . Р. 1. 75 к.
4. „Клопини“ — тройной размер . Р. 3. 50 к.
5. „Тараканон“ — истребляет тараканов в сутки . . . Р. 2. — к.
6. „Тараканон“ — двойной размер . Р. 2. 50 к.
7. „Крысомор“ — радикально истребляет крыс и мышей . Р. 1. 50 к.
8. „Антипаразит“ — идеальное средство от вшей и блох . Р. 3. — к.
9. Краска для метки белья несмываемая . . . Р. 3. — к.

Цены указаны с УПАКОВКОЙ и ПЕРЕСЫЛКОЙ.

Качество продуктов гарантировано. Заказы высылаются немедленно по получении их стоимости.

При чем, если заказ достигает суммы Руб. 5. — дается скидка в 15%.

И. Е. ТОЛЫЦ.

Адрес: Москва, Мясницкая, Кривоколенный переулок, 1. Почтовый ящик № 980.

ИСКУССТВЕННЫЕ ПАЛЬМЫ

ОТ 3-х РУБЛЕЙ

высылаются наложенным платежом

Конторская ул. (Краснооктябрьск.) № 5 Рыбальченко

К СВЕДЕНИЮ

ПОСТУПАЮЩИХ В ВУЗ'Ы

Вышла в свет новая книга

РЕШЕНИЕ ЗАДАЧ

по алгебре, геометрии и тригонометрии, предлагавшихся на экзаменах в ВУЗ'ы, с предисловием Ю. Д. Соколова.

Научн. сотр. украинск. Акад. Наук. В книге указаны подробные решения и анализ 203 задач с 56 чертежами в тексте. — Цена 1 руб. 20 к., с пересылкой 1 руб. 50 к.

Имеется в продаже в книжной торговле, Харьков, Сергиевская пл. № 1 у Лопанского моста в начале улицы Свердлова. По письменному требованию высылаются немедленно наложенным платежом.

ЖЕЛАЕТЕ СОХРАНИТЬ ЦЕННОСТЬ ВАШЕГО ИНСТРУМЕНТА —

Производственная ЧАСТЬ ГОСМУЗПРОФШКОЛЫ

Харьков, ул. К. Либкнехта, (бывш. Сумская) 34.

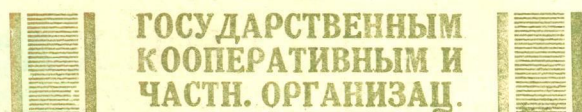
ПИАНИНО, РОЯЛЕЙ. Настройка 4 руб., ремонт из

лучших материалов, полировка, покупка, продажа, комиссия, консультация, поручения иногородних, выезд в провинцию. РАССРОЧКА.

домр, мандолин, гитар. Клубам, школам, детдомам, воинским частям — скидка. Поступили в прод. рояли и пиан. лучш. фирм.

ЗВОЕВРЕМЕННО РЕМОНТИРУЙТЕ В НАШЕЙ МАСТЕРСКОЙ.

В = С = Е = М

**Запомните, что самые ЛУЧШИЕ
и ДЕШЕВЫЕ ЗЕРКАЛА**

имеются на вновь открытой государственной зеркальной фабрике

„Красный зеркальщик“

при Харьковском Комбормезе

Адрес: Дмитриевская 29, телефон 46-51

1-я В ХАРЬКОВЕ СПЕЦИАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРИЯ

„ДИЕТИЧЕСКОЕ ПИТАНИЕ“

Натуральные, лечебные, очищенные и профильтрованные

ПИВНЫЕ ДРОЖЖИ

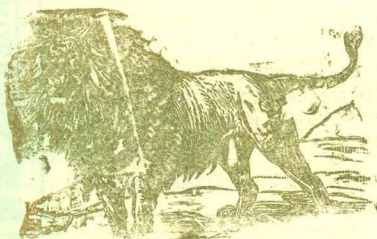
ЕЖЕДНЕВНО СВЕЖИЕ

(жидкие и в таблетках)

Вернейшее средство от малокровия, фурункулеза, чирей, прыщей, нарывов, худосочия, неврастении, кишечных и др. заболеваний. Признано лучшими профессорами Ленинградск. клиник и больниц.

— Отпускаются —

по рецептам и без рецепта врача.
Харьков, ул. Свердлова, (б. Екатеринославская) № 19. Иногородним высыл. в таблетках не менее 12 трубок при задатке в 2 рубля.

Сергиевская пл. (бывш. пом. передв. музея) **СЕГОДНЯ и ЕЖЕДНЕВНО**
с 10 часов утра до 11 часов вечера

ОТКРЫТА НАУЧНО-ПОКАЗАТЕЛЬНАЯ ПЕРЕДВИЖНАЯ

ЗООВЫСТАВКА

ЖИВЫХ ЗВЕРЕЙ.

На самое короткое время пребывания в Харькове,
дабы дать возможность посетить выставку

широким массам,

Цена за вход 20 коп.

КОРМЛЕНИЕ ЗВЕРЕЙ АККУРАТНО В 8 ЧАСОВ ВЕЧЕРА

Ответственный руководитель Л. Г. ИВАНОВ.

ВНИМАНИЮ

ДОМАШНИХ ХОЗЯЕК, ЛЕЧЕБНЫХ и ПРАЧЕШНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ!!!

Выпускаемый гострестом Харгоскомбинат

СТИРАЛЬНЫЙ МЫЛЬНЫЙ ЩЕЛОК „ЭКОНОМИЯ“ (б. УКРАИНКА)

содержащий обильное количество жиров

ЦЕЛИКОМ ЗАМЕНЯЕТ МЫЛО и ЩЕЛОК, сохраняет белье и придает ему исключительную белизну при незначительной затрате труда и времени. Для удобства лечебных заведений, прачешных и яслей трестом выпущен указанный мыльный щелок в 4 кил. пачках по 30 коп. за килограмм.

Высокое качество настоящего мыльного щелока подтверждено многочисленными анализами институтов им. Карпова в Москве прикладной химии и товароиспытательной станции Харьковского Технологического Института.

При точном соблюдении способа стирки, указанного на

:: :: коробках, получите исключительный эффект :: ::

ХАРГОСХИМКОМБНАТ.

Цена
сайжека
400 грамм 11 коп.
ТРЕБУЙТЕ
ВО ВСЕХ МАГАЗИНАХ
ЦРК и ТПО
Остерегайтесь
подделок!

Цена
сайжека
250 грамм 11 коп.
ТРЕБУЙТЕ
ВО ВСЕХ
АПТЕКАХ и МАГАЗИНАХ
САНИТАРИИ и ГИГИЕНЫ
Соблюдайте
внимательно на нашу
марку!